

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Sancti Gregorii Papæ Primi Cognomento Magni Opera

In Tres Tomos Distributa. Ex quamplurimis MSS. Codicibus emendata ;
Additæ Sunt Quædam Notæ in Dialogos & Epistolas ejusdem S. Gregorii

Gregor <I., Papst>

Lutetia Parisiorum, 1675

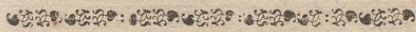
Homilia XVIII. Habita ad populum in basilica sancti Petri Apostoli, Dominica
in Paßione.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74915](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74915)

Lectio sancti Evangelij secundum Joannem.

cap. 8. f.

In illo tempore : Dicebat Iesus turbis Iudaorum, & principibus sacerdotum : Quis ex vobis arguet me de peccato ? Si veritatem dico, quare non creditis mihi ? Qui ex Deo est, verba Dei audit : propterea vos non auditis, quia ex Deo non estis. Responderunt igitur Iudaei, & dixerunt ei : Nonne bene dicimus nos, quia Samaritanus es tu, & demonium habes ? Respondit Iesus : Ego demonium non habeo, sed honorifico Patrem meum : & vos inhonorastis me. Ego autem non quero gloriam meam : est qui querat, & iudicet. Amen, amen dico vobis, si quis sermonem meum servaverit, mortem non videbit in aeternum. Dixerunt ergo Iudaei : Nunc cognovimus, quia demonium habes. Abraham mortuus est, & Propheta : & tu dicis : Si quis sermonem meum servaverit, mortem non gustabit in aeternum. Nunquid tu maior es patre nostro Abraham, qui mortuus est ? & Propheta mortui sunt. Quem teipsum facis ? Respondit Iesus : Si ego glorifico meipsum, gloria mea nihil est. Est Pater meus qui glorificat me, quem vos dicitis, quia Deus vester est, & non cognovistis eum. Ego autem novi eum. Et si dixero, quia non scio eum, ero similis vobis, mendax : sed scio eum, & sermonem eius servo. Abraham pater vester exultavit ut videret diem meum : vidit, & gavisus est. Dixerunt ergo Iudaei ad eum : Quinquaginta annos nondum habes, & Abraham vidisti ? Dixit eis Iesus : Amen, amen dico vobis, antequam Abraham fieret, ego sum. Tulerunt ergo lapides, ut jacerent in eum. Iesus autem abscondit se, & exiit de templo.

HOMILIA XVIII.

Habita ad populum in basilica sancti Petri Apostoli, Dominica in Passione.

Pensate, fratres charissimi, mansuetudinem Dei. Relaxare peccata venerat, & dicebat : [Quis ex vobis arguet me de peccato ?] Non dedignatur ex ratione ostendere se peccatorem non esse, qui ex virtute divinitatis poterat peccatores iustificare. Sed terribile est valde quod subditur : [Qui ex Deo est, verba Dei audit : propterea vos non auditis, quia ex Deo non estis.] Si enim ipse verba Dei audit qui ex Deo est, & audire verba eius non potest quisquis ex illo non est : interroget se unusquisque si verba Dei in aure cordis percipit, & intelligit unde sit. Caelestem patriam desiderare Veritas jubet, carnis desideria conteri, mundi gloriam declinare, aliena non appetere, propria largiri. Penset ergo apud se unusquisque vestrum, si hac vox Dei in cordis ejus aure convaluit, & quia jam ex Deo sit, agnoscat. Nam sunt nonnulli, qui praecepta Dei nec aure corporis percipere dignantur. Et sunt nonnulli, qui hac quidem corporis aure percipiunt, sed nullo ea mentis desiderio complectuntur. Et sunt nonnulli, qui libenter verba Dei suscipiunt, ita ut etiam in fle-

Atibus compungantur, sed post lacrymarum tempus ad iniquitatem redeunt. Hi profecto verba Dei non audiunt, quia haec exercere opere contemnunt. Vitam ergo vestram, fratres charissimi, ante mentis oculos revocate, & alta consideratione pertimescite hoc, quod ex ore Veritatis sonat : [Propterea vos non auditis, quia ex Deo non estis.] Sed hoc quod de reprobis Veritas loquitur, ipsi hoc de semetipsis reprobi, iniquis suis operibus ostendunt. Nam sequitur : [Responderunt igitur Iudaei, & dixerunt ei : Nonne bene dicimus nos, quia Samaritanus es tu, & demonium habes ?] Accepta autem tanta contumelia, quid Dominus respondeat, audiamus : [Ego demonium non habeo, sed honorifico Patrem meum : & vos inhonorastis me.] Quia enim Samaritanus interpretatur custos, & ipse veraciter custos est, de quo Psalmista ait : Nisi Dominus custodierit civitatem, in vanum vigilant qui custodiunt eam : & cui per Isaiam dicitur : Custos quid de nocte ? custos quid de nocte ? respondere noluit Dominus : Samaritanus non sum : sed, Ego demonium non habeo. Duo quippe ei illata fuerunt : unum negavit, aliud tacendo consensit. Custos namque humani generis venerat : & si Samaritanum se non esse diceret, esse se custodem negaret. Sed tacuit quod recognovit, & patienter repulit quod dictum fallaciter audivit, dicens : [Ego demonium non habeo.] In quibus verbis quid aliud nisi superbia nostra confunditur : quasi exagitata vel leviter fuerit, atrociores injurias reddit, quam acceperit : facit mala quae potest, minatur & quae facere non potest. Ecce injuriam suscipiens Dominus non irascitur, non contumeliosa verba respondet. Qui si eisdem ista dicentibus respondere voluisset, Demonium vos habetis, verum profecto diceret : quia nisi impleti essent demonio, tam perversa de Deo loqui non possent. Sed accepta injuria, etiam quod verum erat, dicere Veritas noluit : ne non dixisse veritatem, sed provocatus, contumeliam reddidisse videretur. Ex qua re quid nobis innuitur, nisi ut eo tempore quo a proximis ex falsitate contumelias accipimus, eorum etiam vera mala taceamus, nec ministerium iustae correptionis, in arma vertamus furoris ? Sed quia quisquis Dei zelo uritur, a pravis hominibus dehonoretur, in semetipso nobis Dominus patientiae praebuit exemplum, qui ait : [Sed honorifico Patrem meum, & vos inhonorastis me.] Sed quid nobis ad ista faciendum sit, adhuc exemplo nos admonet, cum subjungit : [Ego autem non quero gloriam meam : est qui querat, & iudicet.] Scimus certe quod scriptum est, quia Pater omne iudicium dedit Filio : & tamen ecce idem Filius injurias accipiens, gloriam suam non querit. Illatas contumelias, Patris iudicio reservat, ut nobis profecto insinuet, quantum nos esse patientes debemus, dum se adhuc ulcisci non vult & ipse qui iudicat. Cum vero malorum perversitas crescit, non solum praedicationis minui non debet, sed etiam augeri. Quod suo Dominus exemplo nos admonet, qui postquam habere demonium dictus est, praedicationis suae beneficia largius impendit, dicens : [Amen, amen dico vobis, si quis sermonem meum servaverit, mortem non videbit in aeternum.] Sed sicut bonis necesse est ut meliores etiam per contumelias existant, ita semper reprobi de beneficio peiores fiunt. Nam accepta praedicatione, iterum dicunt : [Nunc cognovimus quia demonium habes.] Quia enim aeternae morti inhæserant, & eandem mortem cui inhæserant, non videbant, dum solam mortem carnis aspicerent, in Veritatis sermone caligabant, dicentes : [Abraham mortuus est, & propheta mortui sunt : & tu dicis, Si quis sermonem meum servaverit, mortem non gustabit in aeternum ?] Unde & ipsi Veritati eundem Abraham & Prophetas quasi venerantes praeferebant. Sed aperta nobis ratione ostenditur, quia qui Deum nesciunt, Dei quoque famulos falso venerantur. Et

Gen. 18.4

notandum, quod vidit eos Dominus aperta sibi impugnatione resistere, & tamen eis se iterata non desinit voce predicare, dicens: [*Abraham pater vester exultavit ut videret diem meum: vidit, & gavisus est.*] Tunc quippe diem Domini Abraham vidit, cum in figura summæ Trinitatis, tres Angelos hospitio suscepit: quibus profecto susceptis, sic tribus, quasi uni locutus est: quia etiam in personis numerus trinitatis est, in natura unitas divinitatis est. Sed carnales mentes audientium oculos à carne non sublevant, dum in eo solam carnis ætatem pensant, dicentes: [*Quinquaginta annos nondum habes, & Abraham vidisti?*] Quos benignè Redemptor noster à carnis sue intuitu submovet, & ad divinitatis contemplationem trahit, dicens: [*Amen, amen dico vobis, antequam Abraham fieret, ego sum.*] Ante enim, præteriti temporis est, *Sum*, præsentis. Et quia præteritum & futurum tempus divinitas non habet, sed semper esse habet, non ait: Ante Abraham ego fui: sed, *Ante Abraham ego sum.* Unde & ad Moysen dicitur: *Ego sum qui sum.* Et dices filiis Israël: *Quis est, misit me ad vos.* Ante ergo & post, Abraham habuit, qui & accedere potuit per exhibitionem præsentie, & recedere per cursum vitæ. Veritas verò semper esse habet; quia ei quidquam nec priori tempore incipit, nec subsequenti terminatur. Sed sustinere ista æternitatis verba mentes infidelium non valentes, ad lapides currunt, & quem intelligere non poterant, obruere quærebant.

Exod. 3.4

Quid autem contra furorẽ lapidantium Dominus fecerit, ostenditur cum protinus subinfertur: [*Iesus autem abscondit se, & exiit de templo.*] Mirum valde est, fratres charissimi, cur persecutores suos Dominus se abscondendo declinaverit, quasi divinitatis suæ potentiam exercere voluisset, tacito nutu mentis in suis eos ictibus ligaret, aut in penam subita mortis obrueret. Sed qui pati venerat, exercere iudicium volebat. Certè sub ipso passionis tempore & quantum poterat ostendit, & tamen hoc ad quod venerat, pertulit. Nam cum persecutoribus suis se quærentibus diceret: *Ego sum*, sola hac voce eorum superbiam percudit, & omnes in terram stravit. Qui ergo & hoc in loco potuit manus lapidantium non se abscondendo evadere, cur abscondit se, nisi quod homo inter homines factus Redemptor noster, alia nobis verbo loquitur, alia exemplo?

Ierem. 18.

Quid autem nobis hoc exemplo loquitur, nisi ut etiam cum resistere possumus, iram superbientium humiliter declinemus? Unde & per Paulum dicitur: *Date locum iræ.* Quanta humilitate iram proximi ferre debeat, pendat homo, si furorẽ irascentium abscondendo se, declinavit Deus. Nemo ergo se contra acceptas contumelias erigat, nemo conviciis convicium reddat. Imitatione etenim Dei, gloriosius est injuriam tacendo fugere, quam respondendo superare. Sed contra hoc superbia dicit in corde: Turpe est, ut accepta injuriã taceas. Quisquis conspiciat quia contumeliam accipis, & taces, non putat quia patientiam exhibes, sed crimina agnoscis. Sed unde vox ista in corde nostro contra patientiam nascitur, nisi quia in imis cogitationem figimus, & dum in terra gloriam quærimus, placere ei qui nos de cælo conspiciat, non curamus? Accepta ergo contumeliã, meditemur in opere vocem Dei: [*Ego non quero gloriam meam: est qui quærat, & iudicet.*] Hoc autem quod de Domino scriptum est: [*Abscondit se,*] intelligi & aliter potest. Multa quippe Judæis prædicaverat, sed prædicationis ejus verba deridebant. Deteriores quoque ex prædicatione facti sunt, qui usque ad jaciendos lapides pervenerunt. Et quid abscondendo se Dominus significat, nisi quod eis ipsa veritas absconditur, qui ejus verba sequi contemnunt? Eam quippe quam non invenit humilem, veritas fugit mentem. Et quàm multi sunt hodie, qui Judæorum duritiam

Rom. 12.

detestantur, quia prædicationem Domini audire noluerunt, & tamen quales illos arguunt fuisse ad fidem, tales ipsi sunt ad operationem. Præcepta Domini audiunt, miracula cognoscunt: sed converti à suis pravitatibus renuunt. Ecce vocat, & redire nolunt. Ecce sustinet, & ejus patientiam dissimulamus. Dum ergo tempus est, fratres, pravitatem suam uniusquisque deserat, Dei patientiam pertimescat: ne quem nunc tranquillum despiciat, iratum postmodum nequaquam evadere possit.

Lectio sancti Evangelij secundum Matthæum.

IN illo tempore: Dixit Iesus discipulis suis ^{Cap. 10. 4} parabolam hanc: Simile est regnum cælorum homini patrifamilias, qui exiit primo mane conducere operarios in vineam suam. Conventione autem facta cum operariis ex denario diurno, misit eos in vineam suam. Et egressus circa horam tertiam, vidit alios stantes in foro otiosos, & dixit illis: Ite & vos in vineam meam, & quod justum fuerit, dabo vobis. Illi autem abierunt. Iterum autem exiit circa sextam, & nonam horam: & fecit similiter. Circa undecimam vero exiit, & invenit alios stantes, & dicit illis: Quid hic statis tota die otiosi? Dicunt ei: Quia nemo nos conduxit. Dicit illis: Ite & vos in vineam meam. Cum sero autem factum esset, dicit Dominus vineæ procuratori suo: Voca operarios, & redde illis mercedem, incipiens à novissimis usque ad primos. Cum venissent ergo qui circa undecimam horam venerant, acceperunt singulos denarios. Venientes autem & primi, arbitrati sunt quod plus essent accepturi. Acceperunt autem & ipsi singulos denarios. Et accipientes murmurabant adversus patremfamilias, dicentes: Hi novissimi una hora fecerunt, & pares illos nobis fecisti: qui portavimus pondus diei, & æstus? At ille respondens uni eorum, dixit: Amice, non facio tibi injuriam. Nonne ex denario convenisti mecum? Tolle quod tuum est, & vade. Volo autem & huic novissimo dare, sicut & tibi. Aut non licet mihi quod volo facere? An oculus tuus nequam est, quia ego bonus sum? Sic erunt novissimi primi, & primi novissimi. Multi enim sunt vocati, pauci vero electi.

HOMILIA XIX.

Habita ad populum in basilica beati Laurentij martyris, Dominica in Septuagesima.

IN explanatione sua, multa ad loquendum sancti Evangelij lectio postulat, quam volo, si possum, sub brevitate perstringere: ne vos & extensa processio, & proluxa expositio videatur onerare. Regnum cælorum homini patrifamilias simile dicitur, qui ad excolendam vineam suam operarios conducit. Quis verò patrifamilias similitudinem rectius tenet, quam conditor noster, qui regit quos condidit, & electos suos sic in hoc mundo possidet, quasi subjec-